

A photograph of four children working in a garden. In the foreground, a girl in a bright yellow jacket is using a wooden tool to dig in the soil. Behind her, another girl in a brown jacket stands looking on. To the left, a boy in a blue jacket is also working. In the background, another child is visible near a young tree. The garden is filled with various plants, including some with small blue flowers. A modern building with a wooden facade and large glass windows is visible in the background on the right. The overall scene is outdoors in a residential area.

INSPIRATIONSKATALOG

Bæredygtige fællesskaber

**BOLIG
SELSKABET
SJÆLLAND**

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Om inspirationskataloget	4
FNs verdensmål og bæredygtige fællesskaber i Boligselskabet Sjælland	4
Inspiration til bæredygtige fællesskaber	5
Tema 1: Biodiversitet	5
Tema 2: Beboernes fælles arbejde	9
Tema 3: Fællesskab og naboskab	13
Tema 4: Grøn omstilling	16
Gode råd på tværs	21
Tjekliste til opstart	22
Søg sparring og information her	23

**En særlig tak til de beboere,
der har bidraget med deres
erfaringer og inspiration til
bæredygtige fællesskaber:**

Ivan Jensen, Bodsbjergvænget

Michelle Andersen, Wiemosen

Dorthe Remmer, Læhegnet

Henrik Eflund, Ågerupvænge

Mario See, Borgmestergårdsvej 2-16

Dorthe Pagh, Knolden

Jessica Damen, Wiemosen

Miriam Modum, Æblehaven

Inspirationskataloget
er udarbejdet af:

Konradi
LIV I OG MELLEML HUSENE

Publiceret 2022

Layout: Tine Vognsen

**“Når vi kender
hinanden, bliver vi
også mere tolerante
og hjælpsomme
over for hinanden.”**

Dorthe Pagh,
afdelingsbestyrelsesformand i Knolden

FORORD

I Boligselskabet Sjælland vil vi skabe trygge hjem i bæredygtige fællesskaber. Det er vores vision i vores strategi 2024, som er udarbejdet sammen med beboerne. Inspirationskataloget afspejler det fokus, vi har på beboerdemokratiet og strategiens fem indsatsområder:

- Vores indflydelse og engagement
- Vores bæredygtighed
- Vores sammenhold og trivsel
- Vores husleje
- Vores attraktive hjem

Vi er ambitiøse, når det gælder grøn omstilling og inkluderende fællesskaber. Vi arbejder sammen om at passe på klimaet og biodiversiteten. Vi vil have boliger, der er attraktive og til at betale. Og de mål når vi i fællesskab med beboerne, hvilket inspirationskataloget også afspejler. Det er det fælles engagement, samt samarbejdet beboere og medarbejdere imellem, der er med til at skabe positive forandringer.

Bo Jørgensen,

Direktør i Boligselskabet Sjælland

Hvad mener vi med bæredygtige fællesskaber?

Et velfungerende fællesskab kræver, at man har et sted at mødes og noget at mødes om. Selvom mange boligafdelinger har udmærkede fælleslokaler og udearealer, er der ikke altid en naturlig grund til at mødes med sine naboer. I Boligselskabet Sjællands Strategi 2024 'Hjem i fællesskaber' er der sat fokus på at skabe bæredygtige fællesskaber. Det handler om at skabe beboerdrevne fællesskaber, hvor der er balance mellem økonomiske, miljømæssige og sociale forhold. Fællesskaberne er til for beboerne, skabt af beboerne og udviklet til at være levedygtige mange år frem.

I Boligselskabet Sjælland er ambitionen at sikre gode og trygge boliger for alle. Vi brænder for at det skal være en god oplevelse at bo alment. Naboskab og fællesskab er båret af de mennesker, som bor her. Det unikke ved at bo alment er vores beboerdemokrati, og den mulighed vi har for at være med til at præge de steder, vi bor. Og hvordan gør man det?

Det vil vi med dette inspirationskatalog give nogle bud på. Inspirationskataloget er gode eksempler fra beboer til beboer, som samtidig spiller ind i boligselskabets strategi, hvor vi arbejder med bæredygtighed – i ordets brede betydning. I Uddannelsesudvalget arbejder vi med at klæde beboerne på til opgaven og sætte beboernes egne kompetencer i spil.

Grundlæggende handler bæredygtighed om at sikre optimal balance mellem økonomiske, miljømæssige og sociale forhold. Når, og kun når, denne balance er opnået, er tiltaget en succes - også på lang sigt. Og alle kan arbejde med det - det vil vi gerne vise, hvordan vi gør. Og få andre beboere med.

Inspirationskataloget er med til at sætte fokus på, hvordan vi både værner om miljøet og det gode naboskab. Så gå på opdagelse i beboernes egne erfaringer, og lad jer inspirere.

Chris Warby,

Formand for Uddannelsesudvalget

OM INSPIRATIONSKATALOGET

I dette katalog, kan du læse om nogle af de inspirerende fællesskabsinitiativer, der findes rundt omkring i Boligselskabet Sjællands mange boligafdelinger. Du kan også læse om, hvordan beboerne har arbejdet med initiativerne. Inspirationskataloget bygger på beboernes erfaringer fra forskellige boligafdelinger, hvor de har valgt at gøre noget særligt for fællesskabet. Initiativerne og aktiviteterne er udviklet og drevet af beboerne selv.

Inspirationskataloget er tiltænkt beboere, beboergrupper og beboervalgte i de boligafdelinger, der ønsker at igangsætte initiativer for bæredygtige fællesskaber, og som kan have brug for inspiration og gode råd til at komme i gang.

Inspirationskataloget er inddelt i fire temaer. Fælles for temaerne er, at de handler om udviklingen af bæredygtige fællesskaber med fokus på økonomiske, miljømæssige og/eller sociale forhold.

De fire temaer er:

1/ Biodiversitet

2/ Beboernes fælles arbejde

3/ Fællesskab og naboskab

4/ Grøn omstilling

FNS VERDENSMÅL OG BÆREDYGTIGE FÆLLESSKABER I BOLIGSELSKABET SJÆLLAND

Med FNs 17 verdensmål for bæredygtighed, har Boligselskabet Sjælland fået mulighed for at omsætte globale mål til lokale handlinger. De lokale initiativer, I præsenteres for i dette katalog, handler blandt andet om at gøre boligområderne mere inkluderende og bæredygtige. Det betyder at beboernes bæredygtige fællesskabsinitiativer i kataloget fx er med til at efterleve FNs verdensmål nr. 11 '**Bæredygtige byer og lokalsamfund**'. Det har beboerne sikret gennem lokalt engagement, hvor de har skabt større deltagelse og inddragelse i en lang række lokale initiativer.

Læs mere om FNs verdensmål på: www.verdensmaal.dk

INSPIRATION TIL BÆREDYGTIGE FÆLLESSKABER

1/ Biodiversitet

Hvad er biodiversitet?

Initiativer om biodiversitet handler om at skabe forhold i boligafdelingen, der er til gavn for et mangfoldigt dyre- og planteliv og til glæde for beboerne. Bio betyder liv og diversitet betyder forskelligartet. Det vil sige at biodiversitet handler om mangfoldighed i naturen. Et eksempel på et sted med høj biodiversitet kunne være en regnskov, fordi der er et rigt og forskelligartet dyre- og planteliv. Modsat kan man sige at en ørken har meget lav biodiversitet.

Eksempler på hvad man kan gøre i boligafdelingen*

Bygge insekthoteller og redekasser

Lade døde træer, afklippede grene eller bunker med sten ligge som gemmesteder for pindsvin og insekter

Skabe områder med blottet jord til jordbier

Plante blomstrende træer, buske mv.

**Husk altid at gøre det efter aftale med driften*

BEBOERFORTÆLLING 1:

Summende blomsterenge

I Bodsbjergvænget har man omlagt grønne fællesarealer, der har ligget ubenyttet hen, til vilde blomsterenge med nyplantede frugttræer. Det gavner biodiversiteten og kan skabe grobund for flere aktiviteter og fællesskaber for beboerne.

Hvordan opstod idéen?

I Bodsbjergvænget har man sat biodiversitet på dagsordenen. Afdelingsbestyrelsesformanden Ivan Jensen havde selv lagt mærke til, at der gennem årene var blevet færre forskellige fugle og insekter i afdelingen. Derfor ønske-

de han og resten af bestyrelsen at gøre noget for at vende udviklingen, så der igen kunne blive plads til et mangfoldigt dyre- og insektliv i Bodsbjergvænget. Afdelingsbestyrelsen traf derfor beslutning om at omlægge udvalgte grønne fællesarealer til vildtvoksende blomsterenge med frugttræer og plads til et mangfoldigt dyre- og insektliv.

“Det koster ikke nogen herregård og kræver ikke alverden at komme i gang.” fortæller Ivan.

Hvad gjorde de i Bodsbjergvænget?

Afdelingsbestyrelsen tog fat i afdelingens Grønne Team¹, så de i fællesskab

¹Det grønne team varetager alle “grønne” driftsopgaver i afdelingen fx græsslåning, beskæring af hække og træer, samt beplantningsopgaver. Det betyder at de har ansvar for renhold og vedligehold af de grønne fællesarealer i boligafdelingen.

kunne udarbejde en plan for omlægningen af de grønne fællesarealer. Man besluttede at tage fat i to græsarealer på ca. 40 m² og 100 m², der ellers havde ligget ubenyttet hen. Det Grønne Team gik i gang med at så blomsterfrø og plante frugttræer, og efter kun én måned kunne beboerne allerede se de første blomstrende resultater.

“Den tid vi har sparet, har vi kunne bruge på andre opgaver. Det har faktisk været med til at skabe en stor medarbejdertilfredshed hos Det Grønne Team, fordi de har sluppet for den monotome græsslåning.” fortæller Katrina Laursen, Ejendomsservicechef

Afdelingsbestyrelsen informerede de øvrige beboere om omlægningen af fællesarealerne via opslag på afdelingens hjemmeside, og opsatte også referater fra deres bestyrelsesmøder på tavlerne i opgangene. Der har efterfølgende kun været positive tilbagemeldinger fra beboere på de nye blomstrende fællesarealer. Det

Grønne Team sørger for at vedligeholde arealerne.

Hvorfor denne idé?

Afdelingsbestyrelsen håber, at de nye vildtvoksende fællesarealer vil indbyde til mere aktivitet og liv imellem huse- ne. Bestyrelsesformanden Ivan Jensen ønsker at beboerne får lyst til at komme hinanden ved og at man får skabt et bedre sammenhold i afdelingen.

“Blomsterengene kan måske blive til nye mødesteder, hvor man hilser på naboen og eventuelt plukker lidt frugter ved frugttræerne.” fortæller Ivan.

Ivan har også til sin egen store glæde oplevet at en lokal børneinstitution er begyndt at bruge området til udflugter i dagstimerne.

Fakta om Bodsbjergvænget

Beliggenhed: **Roskilde**

Antal lejermål: **80**

Bebyggelsestype: **Rækkehuse**

BEBOERFORTÆLLING 2:

Vilde levesteder for insekter og dyr

I Wiemosen har man skabt vilde levesteder med blomster til glæde for insekt- og dyreliv, ved at rydde mindre arealer, hvor der kun stod et par hække. Det har gjort, at både biodiversiteten

og samarbejdet med Det Grønne Team blomstrer i Wiemosen.

Hvordan opstod idéen?

For mange år siden boede der et pindsvin, der dukkede op ved skumringstid i Wiemosen. I en periode, hvor afdelingen hovedsagligt har bestået af asfalt, beton og fliser, har der været meget få gemmesteder for pindsvinet. Det har

betydet at pindsvinet ikke længere bor i afdelingen.

Michelle Andersen er afdelingsbestyrelsesformand i Wiemosen og har boet i afdelingen i næsten 20 år. Hun ønskede at forandre flere områder til arealer med blomster og vildtvoksende natur – til glæde for både menneske- og dyreliv.

Efter en inspirationstur for afdelingsbestyrelsen til afdeling Hyrdehøj i Roskilde, hvor man havde lavet vilde blomsterenge, besluttede Michelle og resten af afdelingsbestyrelsen selv at tage affære. De ønskede at gøre noget ved fællesarealerne og biodiversiteten i Wiemosen.

Hvad gjorde de i Wiemosen?

Wimosens afdelingsbestyrelse besluttede at indgå et samarbejde med Det Grønne Team om at etablere vilde levesteder med blomster i afdelingen på ca. 10-15 m².

“Det er vigtigt at de grønne mænd føler ejerskab, så er der også større lyst til at vedligeholde de grønne arealer.” fortæller Michelle.

Det Grønne Team ryddede det udvalgte område, hvor der før blot stod nogle hække. Her kunne de nu foretage ny beplantning og strø blomsterfrø, for at skabe levesteder til insekter, fugle og pindsvin. Afdelingsbestyrelsen informerede beboerne om initiativet på årets afdelingsmøde, hvor de udelukkende blev mødt med opbakning og positive tilbagemeldinger.

“I Wiemosen har det ikke krævet den store økonomi at gå i gang med vores biodiversitetsprojekter”. tilføjer Michelle.

Samarbejdet mellem afdelingsbestyrelsen og Det Grønne Team har resulteret i, at de vildtvoksende områder med blomster er blevet udvidet og flere områder er blevet omlagt på samme måde. Wimosens vildtvoksende områder bliver kun slået to gange om året, hvilket ifølge Michelle, har frigivet tid hos Det Grønne Team til andre opgaver, såsom beskæring af træer og buske. Prioriteringen af Det Grønne Teams arbejdsopgaver er noget som i høj grad bliver drøftet på grønne markvandring.

Hvorfor denne idé?

Ifølge bestyrelsesformanden Michelle, har de vildtvoksende områder resulteret i at beboerne nyder afdelingens fællesarealer endnu mere. Det handler særligt om farverne, duftene og muligheden for at beboerne kan plukke en lille buket blomster.

”Nu har beboerne også noget smukt at kigge på.”

fortæller Michelle Andersen.

Derudover har afdelingens biodiversitetsinitiativer medført et endnu bedre og tættere samarbejde mellem Det Grønne Team og afdelingsbestyrelsen. Nu håber de at pindsvinet og flere dyre- og insektarter også flytter ind igen.

Fakta om Wiemosen

Beliggenhed: Roskilde

Antal lejemål: 280

Bebyggelsestype: Rækkehuse

Hvad er en grøn markvandring?

I Wiemosen står afdelingsbestyrelsen for at invitere beboere og Det Grønne Team til grønne markvandring én gang om året. Ved en grøn markvandring bevæger deltagerne sig igennem afdelingens grønne fællesarealer og udarbejder forbedringslister, fx i forhold til vedligeholdelse og nye biodiversitetstiltag. Herefter kan Det Grønne Team vurdere, prioritere og tilpasse opgaverne til deres arbejdskalender.

GODE RÅD OM BIODIVERSITET

Hvis I gerne vil have mere biodiversitet i jeres boligafdeling, viser erfaringer fra Bodsbjergvænge og Wiemosen, at det kan være en god idé at:

Etablere et godt samarbejde med Det Grønne Team. De ligger inde med en stor viden om fx biodiversitet. Samtidig kan samarbejdet skabe forståelse for Det Grønne Teams øvrige arbejdsopgaver.

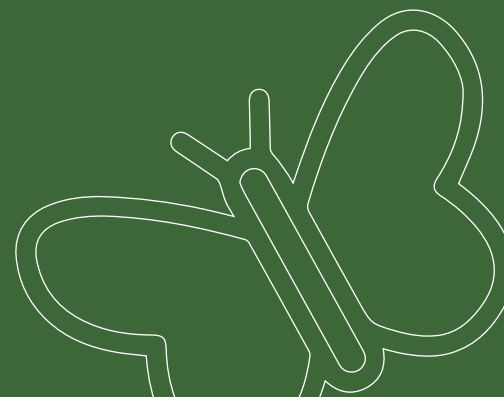
Sætte samarbejdet med Det Grønne Team i system fx ved at organisere grønne markvandring. Her kan beboerne inviteres med og man kan inspirere hinanden med gode råd og erfaringer.

Udvælge arealerne i samarbejde med Det Grønne Team, så det harmonerer med deres arbejde og erfaringer. Særligt større arealer, som har ligget hen til græsslåning er værd at overveje.

Begynde med et mindre område. Det er vigtigt at de øvrige beboere kan se værdien og glæden ved det fornyede liv før man inddrager større områder.

Sørge for at undgå at inddrage fællesarealer med meget aktivitet. Det kunne fx være en fodboldbane. På den måde undgår man også interessekonflikter med øvrige beboere.

Skabe mødesteder som indbyder beboerne til at benytte fællesarealerne. Det kan danne grobund for flere fællesskaber i boligområdet.

2/ Beboernes fælles arbejde

Hvad er **beboernes fælles arbejde**?

Beboernes fælles arbejde handler om at beboerne i fællesskab løser praktiske opgaver i boligafdelingen. De praktiske arbejdsopgaver foregår på afdelingens fællesarealer og ved fællesfaciliteter. På den måde kan man som beboer selv være med til at bestemme, hvordan der skal se ud, der hvor man bor, og samtidig kan det fælles arbejde bidrage til det sociale sammenhold i afdelingen.

Eksempler på hvad man kan gøre i boligafdelingen*

Male træværk

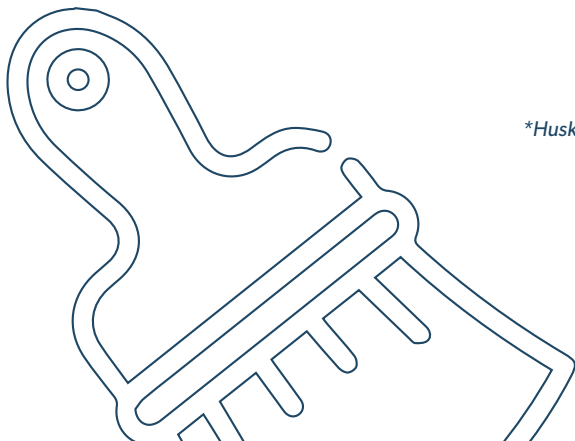
Slå græs, klippe hæk, luge ukrudt og rive blade sammen

Foretage mindre håndværksopgaver fx hænge nye postkasser op

Ordne legeplads fx male og vedligeholde

**Husk altid at gøre det efter aftale med driften*

BEBOERFORTÆLLING 3: **Beboere løfter i flok**

I Læhegnet har man erfaret, at der kan spares penge på huslejen, når beboerne selv overtager nogle af afdelingens praktiske arbejdsopgaver. Her arrangeres fælles arbejdsdage, hvor beboerne fx slår græs, rydder sne, beskærer buske og maler. Gennem arbejdsdagene har både boligafdelingen og fællesskabet fået et løft.

Hvordan opstod idéen?

Initiativet til de fælles arbejdsdage opstod i afdelingsbestyrelsen, hvor man

syntes, at afdelingen brugte for mange penge på at få udført opgaver, som beboerne selv kunne løse.

Hvad gjorde de i Læhegnet?

Afdelingsbestyrelsesformanden Dorthe Remmer fortæller, at hun og resten af bestyrelsen i starten brugte meget tid på at banke på beboernes døre og invitere dem med til arbejdsdagene. Selvom dette var tidskrævende, gav det også anledning til at fortælle, hvorfor afdelingsbestyrelsen havde taget initiativ til at arrangere arbejdsdagene. Ifølge Dorthe var det også vigtigt at fortælle beboerne, at alle var velkomne og kunne deltage på egne præmisser:

“Nogle bidrager med at lave kaffe, andre kan svinge en kost.”

Lige så vigtigt har det ifølge Dorthe været at orientere afdelingens ejendomsfunktionærer, så de ved hvornår og hvorfor, afdelingsbestyrelsen arrangerer arbejdsdage. Ifølge Dorthe er arbejdsdagene, noget beboerne ser frem til, særligt fordi det også er hyggeligt at foretage sig noget i fællesskab.

Afdelingsbestyrelsen i Læhegnet indkalder til fire arbejdsdage om året. Beboerne får besked i god tid, så de kan få arbejdsdagene skrevet i kalenderen. En typisk arbejdsdag begynder kl. 10 og der knokles indtil frokosten kl. 13.00. Der er også indlagt kaffe- og kagepause undervejs, så der bliver plads til hyggen. Afdelingsbestyrelsen sørger også for at takke de fremmødte med et “takke-opslag” efter arbejdsdagene på enten Facebook eller i opgangene.

Hvorfor denne idé?

Selvom den primære årsag, til at beboerne selv udfører praktiske opgaver i Læhegnet, oprindeligt var at holde udgifterne nede, har det ifølge Dorthe også haft andre positive gevinster:

“Man bliver så glad af det. Der er sket et skift fra, at det før var boligselskabets græsplæner – nu er det vores.”

Samtidig har man i Læhegnet erfaret, at arbejdsdagene har givet anledning til at beboerne og afdelingsbestyrelsen er rykket tættere sammen:

“Vi får mulighed for at få talt sammen, også om det der vækker bekymring eller undren. Vi får på den måde taget tingene i opløbet.”

fortæller Dorthe.

I Læhegnet har naboerne fået et bedre sammenhold og en større ejerskabsfølelse over afdelingen.

Fakta om Læhegnet

Beliggenhed: Jyllinge

Antal lejemål: 28

Bebyggelsestype: Rækkehuse

BEBOERFORTÆLLING 4:

Beboerne "maler-det-selv"

I Ågerupvænge "gør-afdelingsbestyrelsen-og-øvrige-beboere-det-selv" når det handler om at male i deres boligafdeling. De har i fællesskab taget sagen i egen hånd, fattet penslen og begyndt at male afdelingens skraldeskurer, carporte og hegnet omkring gårdmændenes areal, hvor gårdmændenes maskinpark er.

Hvordan opstod idéen?

Afdelingsbestyrelsesformanden Henrik Eflunds erfaring er, at malerarbejde kan være en dyr affære, hvis man skal have professionelle til at udføre det.

Hvad gjorde de i Ågerupvænge?

Malerarbejdet blev koordineret med den lokale gårdmand, som samtidig sørgede for at opbevare malingen forsvarligt i et aflåst område. Når gårdmanden ikke var til stede i weekenderne, fik Henrik udleveret maling og redskaber, så materialerne altid var tilgængelige, når de skulle anvendes af beboerne. Malingen blev købt for midler fra afdelingsbudgettet.

"Jeg havde meldt ud omkring malerarbejdet via hustandsomdeling af indbydelser og folk var faktisk interesse-rede, men der skete bare ikke noget. Så tog jeg en søndag, hvor jeg ikke skulle i sommerhus og så gik jeg bare i gang." fortæller Henrik.

Da Henrik selv gik i gang med malerarbejdet, inspirerede det andre forbipasserende beboere til også at tage del i malerarbejdet. De beboere der deltog, gjorde det for at bidrage til fællesskabet, og det er vigtigt for Henrik. Han skulle blot sørge for at de nødvendige redskaber og malingen stod klar til brug. Samtidig instruerede Henrik de fremmødte beboere i hvad der skulle males, samt hvordan træværket skulle rengøres og behandles inden de begyndte at male.

"Nogle gange er det bare at tage første skridt. Der gik ikke lang tid før vi havde malet hele afdelingen." fortæller Henrik.

"Fat penslen - det er bare med at komme i gang."

lyder opfordringen fra Henrik.

Hvorfor denne idé?

Afdelingsbestyrelsen så malerarbejdet som en oplagt post i budgettet at spare penge på, da det hidtil har været en opgave, som er blevet varetaget af eksterne leverandører i Ågerupvænge. "Gør-det-selv"-arbejdet har ifølge Henrik samtidig betydet at beboerne har lært hinanden at kende på en ny måde, og at de i højere grad er begyndt at hilse på hinanden i afdelingen.

"Det bedste var, at det hjalp på selvforståelsen af sammenholdet i afdelingen og selve "hyggen" der opstod mens arbejdet stod på."

fortæller Henrik.

Resultatet af malerarbejdet levede ifølge Henrik op til den kvalitet professionelle malere leverer, fordi:

"Mange af beboerne har været tidligere husejere, og de har derfor været vant til at sørge for vedligeholdelse og maling af træværk fx vinduer, vindskeder og døre."

Fakta om Ågerupvænge

Beliggenhed: Roskilde

Antal lejemål: 83

Bebyggelsestype: Rækkehuse

GODE RÅD OM FÆLLES ARBEJDE

Hvis I gerne vil lave mere fælles praktisk arbejde i jeres boligafdeling, viser erfaringer fra Læhegnet og Ågerupvænget, at det kan være en god idé at:

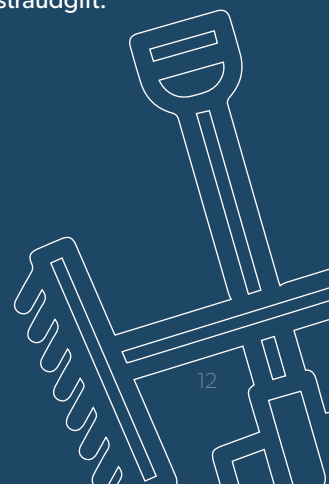
Orienter og koordinere med ejendomsfunktionærer, gårdmænd og eventuelt Grønne Teams før i går i gang. På den måde kan I sikre jer, at der ikke opstår unødige konflikter, og at de får mulighed for at komme med gode råd, hjælp eller stille redskaber til rådighed.

Udarbejde et årshjul for hvornår arbejdsdage skal finde sted. Det kan være en hjælp for både beboere og bestyrelser i forhold til både planlægning, indkaldelse og afholdelse.

Investere tid i at invitere alle beboere, da alle har noget at bidrage med. Kommunikér fx til beboerne gennem invitationer i postkassen, Facebook-opslag eller ved personligt fremmøde.

Sørge for at beboerne kan deltage med dét, de har mulighed for. Sæt pris på alles indsats og byd fx på mad, kaffe og kage. Lav fx også et takkeopslag efter arbejdsdagen på Facebook eller i opgangene.

Sikre at det fælles praktiske arbejde er frivilligt for beboerne. Erfaringerne fra beboerfortællingerne er, at arbejdet skal drives af lyst og frivillighed, og at beboere der ikke deltager, skal ikke pålægges en ekstraudgift.

3/ Fællesskab og naboskab

Hvad er fællesskab og naboskab?

Initiativer, der retter sig mod fællesskab og naboskab, handler om at gøre noget for at beboerne oplever en vis samhørighed med hinanden i boligafdelingen. Erfaringerne viser at et velfungerende fællesskab og naboskab kan give den enkelte beboer et tilhørsforhold, samt have en positiv betydning for trygheden og trivslen generelt i boligafdelingen.

Eksempler på hvad man kan gøre i boligafdelingen*

Fejre
traditioner

Arrangere
fællesspisninger

Tage på
ekskursioner
fx til andre
boligafdelinger

Etablere
værksteder fx med
cykelreparation

*Husk altid at gøre det efter aftale med driften

BEBOERFORTÆLLING 5: Beboerblad med "kommunikation i begge retninger"

På Borgmestergårdsvej 2-16 i Holbæk modtager beboerne beboerblade med information om, hvad der foregår i boligafdelingen. Det kan være nyheder fra bestyrelsen, gode råd og idéer fra beboer til beboer eller information fra boligselskabet. Beboerbladet er blevet en "social døråbner" for fællesskabet på Borgmestergårdsvej.

Hvordan opstod idéen?

Idéen til beboerbladet opstod da afdelingsbestyrelsesformand Mario See ønskede at skabe en fælles platform hvor både beboere, bestyrelse og boligselskab kunne formidle informationer til hinanden. Mario havde erfaring med at udarbejde beboerblade, fra da han boede på Tuse Næs. Her udarbejdede og omdelte han selv beboerbladet og det gør han også i dag på Borgmestergårdsvej.

Hvad gør de på Borgmestergårdsvej?

Mario har valgt at stå for beboerbladet på frivilligt og privat initiativ, og står

dermed også som afsender på bladet. Mario har skabt mulighed for at både beboere og boligselskabets personale, fx ejendomsfunktionærer, kan skrive indlæg i beboerbladet. Indlæggene er fx nyheder fra driften i afdelingen. Ifølge Mario skaber det mulighed for at alle kan komme til orde:

”Beboerbladet giver mulighed for kommunikation i begge retninger.”

Mario har sørget for to faste annoncører til bladet, nemlig en lokal fysioterapeut og en fodplejer. Annonceindtægterne går ubeskåret til at dække trykkeriomkostningerne, som varetages af et lokalt trykkeri i Holbæk. Beboerbladet, som udkommer hvert kvartal, kræver ca. 10-15 arbejdstimer pr. udgivelse. For Mario er det en glæde at få lov til at skrive og samtidig opfylde et behov for formidling til beboerne.

Hvorfor denne idé?

Udover at være en platform, hvor man formidler information og udveksler meninger, kan beboerbladet ifølge Mario også være en ”social døråbner”:

”Der er ingen tvivl om, at et beboerblad er en åben dør til dialog og fællesskab.”

Ifølge Mario er det kun fantasien der sætter grænser for hvad et beboerblad kan indeholde, så længe det har relevans for beboerne. Mario mener at beboerbladet har den fordel, at beboerne ikke skal vente til det årlige budgetmøde med at få viden om, hvad der sker i boligafdelingen. Samtidig får beboerne gennem deres indlæg fx mulighed for løbende at stille spørgsmål til bestyrelsen. Dermed gør beboerbladet det muligt for beboerne, både at få information og komme til orde hele året.

Fakta om Borgmestergårdsvej

Beliggenhed: **Holbæk**

Antal lejemål: **48**

Bebyggelsestype: **Etagebolig**

BEBOERFORTÆLLING 6: Tradition for fejring og fest

I afdelingen Knolden er der traditionsrige arrangementer hele året rundt. Her afholdes der arrangementer for næsten alle årets fest- og mærkedage. Beboerne får anledning til at lære hinanden at kende og det har haft positiv betydning for fællesskabsfølelsen.

Hvordan opstod idéen?

Knoldens mange traditionsrige arrangementer opstod ud fra et ønske om at gøre noget for fællesskabet og naboskabet.

Afdelingsbestyrelsesformand Dorte Pagh fortæller:

”Når vi kender hinanden, bliver vi også mere tolerante og hjælpsomme over for hinanden.”

Hvad gør de i Knolden?

Afdelingsbestyrelsen står for at organisere og afholde afdelingens traditionsrige fejring og fester. Det gør de med hjælp fra en lang række frivillige beboere. De forskellige arrangementer har hver deres traditioner:

- Til halloween er alle de beboere, der sætter et græskarhoved ud foran hoveddøren, med i lodtrækningen om en gave.
- Til jul er der juletræsfest, hvor beboerne kan være med til at pynte afdelingens juletræ og fremstille juledekorationer, som de kan tage med hjem. Julemanden kommer selvfølgelig også på besøg med gaver til de yngste børn.
- Til fastelavn er der tøndeslagning for de mange udklædte børn.
- Om sommeren er der sommerfest for alle. Her bliver beboerne vækket med sækkepibemusik, så de ved, at det er tid til fest og fælles morgenmad.

Afdelingsbestyrelsen afsætter midler til de sociale arrangementer og derudover koster sommerfesten et mindre symbolsk beløb, for at arrangementet kan løbe rundt.

Knoldens beboere bliver informeret om arrangementerne via Knoldens Facebook-side, ved at de frivillige husstandsomdeler invitationer, og ved at afdelingsbestyrelsen personligt inviterer beboerne, når deres veje krydses.

“Er der en ny familie, der lige er flyttet ind, kan jeg godt finde på at banke på og invitere dem.”

fortæller Dorthe.

Hvorfor denne idé?

Beboere i alle aldre i Knolden har med de mange forskellige arrangementer hele tiden noget at se frem til og arrangementerne har stor betydning for fællesskabsfølelsen i afdelingen. Ifølge Dorthe er der samtidig opstået et fællesskab blandt de frivillige, som hjælper til:

“De frivillige har fået en stærk tilknytning til og ejerskab for området, samtidig med at de styrker det sociale netværk for alle beboere.”

Fakta om Knolden

Beliggenhed: Roskilde

Antal lejemål: 314

Bebyggelsestype: Etegebolig

GODE RÅD

Hvis I gerne vil fremme fælleskab og naboskab i jeres boligafdeling, viser erfaringer fra Borgmestervænget og Knolden, at det kan være en god idé at:

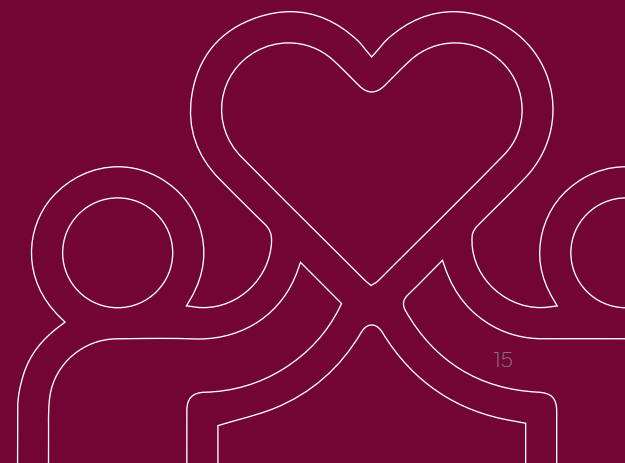
Sørge for at der er et beboerblad i afdelingen. Det kan enten være enkeltpersoner, et udvalg eller bestyrelsen der står bag.

Sørge for at både bestyrelse, beboere og boligselskab kan skrive indlæg i beboerbladet. Det kan fx omhandle orientering fra boligselskabets ejendomsfunktionærer eller beboerinformation om arrangementer.

Indgå aftale med lokale erhvervsdrivende om at sponsorere aktiviteter i afdelingen. Det kan fx omhandle trykkeudgifter til et beboerblad gennem annoncering eller forplejning til en sommerfest.

Sørge for at afsætte midler i afdelingens budget til sociale arrangementer. Både fællesskabsfølelsen og naboskabet kan fremmes af fællesarrangementer i boligafdelingen.

Sørge godt for de frivillige beboere der hjælper til ved arrangementerne. For at gøre det attraktivt for de frivillige kan man fx holde en ‘frivillig-fest’, som et særskilt arrangement kun for de frivillige.

4/ Grøn omstilling

Hvad er grøn omstilling?

Grøn omstilling handler om at beboerne arbejder med ressourcebesparende tiltag for at passe på miljøet. Det handler fx om at mindske den CO2-udledning, der ellers sker i forbindelse med transport og produktion. Dette kan man gøre gennem lokale initiativer i boligafdelingen, som samtidig er med til at danne rammen for gode fællesskaber.

Eksempler på hvad man kan gøre i boligafdelingen*

Arrangere
loppemarked
med tøj og ting

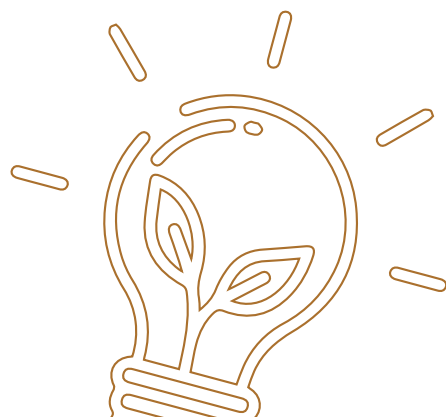

Udskifte
strømkilder til
LED-belysning

Etablere
skraldesortering,
solceller eller
fælles drivhuse

**Husk altid at gøre det efter aftale med driften*

BEBOERFORTÆLLING 7: Genbrugsguld og miljøbevidsthed

I Wiemosen har der i mere end 20 år eksisteret en storskralds- og genbrugscentral. Her står et team af frivillige beboere klar hver søndag til at hjælpe andre beboere med at sortere. Beboerne afleverer de ting, de ikke længere selv kan bruge, og samtidig kan de være heldige at finde gratis genbrugsguld, som andre har indleveret, og som

de så kan tage med hjem. Storskralds- og genbrugscentralen er blevet et sted hvor beboerne mødes, og hvor man samtidig gør en miljømæssig indsats.

Hvordan opstod idéen?

Idéen om at starte en storskralds- og genbrugscentral opstod for mange år siden, da nogle beboere mente, at brugte ting sagtens kan få nyt liv og genbruges. De brugte ting kan være stort som småt fx stole, bamser, bøger og lamper.

“Nogle gange kommer der for eksempel et bord ind, og så tænker vi: “Det har vi da set før!”. Jeg kan godt lide, at tingene bliver genbrugt i stedet for at blive smidt ud. Det er godt for miljøet!”

fortæller Jessica Damen, der er kasserer i afdelingsbestyrelsen og frivillig medkoordinator i storskralds- og genbrugscentralen.

Hvad gør de i Wiemosen?

Storskralds- og genbrugscentralen har åbent hver søndag kl. 10.00 – 12.00, hvor ca. 20 frivillige skiftes til at tage vagter. De er altid minimum to frivillige på vagt. De frivilliges opgaver er:

- at renholde området fx at feje genbrugscentralens arealer
- at rådgive beboere om storskralds-sorteringen herunder om at sortere i de rigtige containere.
- at vurdere om de afleverede genstande stadig er funktionelle eller for gode til at smide ud, så de kan stilles frem i genbrugscentralens udstilling.
- at bestille en lastbil, der kører affaldet til en autoriseret genbrugsstation.

Bestyrelsens eneste opgave i forbindelse med storskralds- og genbrugscentralen er, at de har det overordnede ansvar for genbrugscentralens økonomi. De står også til rådighed, hvis der skulle opstå udfordringer, som genbrugscentralens frivillige ikke kan løse internt. Dette har man ikke oplevet behov for hjælp til dags dato. Der er to frivillige medkoordinatorer tilknyttet storskralds- og genbrugscentralen.

Storskralds- og genbrugscentralens fysiske rammer består af et indkredset areal med plankehegn og låger, så det kan låses af uden for åbningstid. Inden for hegnet står en skurvogn, hvor de frivillige kan opholde sig, hvis der ikke er aktivitet på centralen eller hvis det er dårligt vejr.

Hvorfor denne idé?

Genbrugscentralen medvirker til at give brugte ting nyt liv i nye hjem, hvilket er med til at minimere miljøbelastning.

“Der er en gang imellem nogen som ikke har så meget selv, af den ene eller den anden grund, og så kan de etablere sig for ganske få midler.”

fortæller Jessica.

Et lille bibliotek

I genbrugscentralen er der også en række boghylder, der efterhånden fungerer som et lille bibliotek. Her kommer beboerne og låner og indleverer brugte bøger. Biblioteket har i dag to reoler fyldt med bøger fra gulv til loft.

Storskrualds- og genbrugscentralen er blevet et socialt mødested for Wiemosens beboere, hvor der altid er plads til at få en snak om stort og småt. Ifølge Jessica har genbrugscentralen på den måde betydet noget for fællesskabsfølelsen i afdelingen – både for de frivillige og for de øvrige beboere, der indleverer og afhenter genbrugsguld.

”Det er en god måde at møde sine naboer på, og så er det jo en aktivitet der løber henover hele året.” fortæller Jessica.

Fakta om Wiemosen

Beliggenhed: Roskilde

Antal lejemål: 280

Bebyggelsestype: Rækkehuse

BEBOERFORTÆLLING 8:

Nyttehaver gør nytte

I Æblehaven har man haft nyttehaver i mere end 25 år. Der er 15 nyttehaver i alt, hver på ca. 30 m². De er placeret på et tidligere uudnyttet areal bag én af afdelingens boligblokke. I nyttehaverne dyrker beboerne, afgrøder side om side med deres naboer og der dyrkes fx grøntsager og jordbær. Både afgrøder og naboskabet har spiret igennem tiden.

Hvordan opstod idéen?

Da man for mange år siden etablerede nyttehaverne, var det på baggrund af den daværende afdelingsbestyrelse, der ønskede at udnytte et areal bag en af boligafdelingens boligblokke, hvor der ellers ingen aktivitet var. På det tidspunkt lå initiativet til nyttehaverne hos afdelingsbestyrelsen, men som der efterhånden skete udskiftning i bestyrelsen, udviklede initiativet sig til at nogle beboere etablerede en nyttehaveforening.

Hvad gør de i Æblehaven?

I Æblehaven er det muligt at leje én nyttehave pr. lejemål. Hvis man ønsker at leje en nyttehave, skal man:

- kontakte nyttehaveforeningens formand
- deltage i det årlige møde i nyttehaveforeningen, hvor der indbetales kontingent og drøftes ordensregler.

I Æblehaven bor det tidligere afdelingsbestyrelsesmedlem Miriam Modum. Hun har boet i afdelingen siden 1996, været i afdelingsbestyrelsen i 20 år og løbende hjulpet til i nyttehaveforeningen. Miriam har assisteret nyttehaveforeningen med udarbejdelse af indkaldelser, dagsordener og referater ved nyttehavemøderne:

”Jeg holder rigtig meget af at hjælpe til og bidrage til fællesskabet i nyttehaveforeningen.”

fortæller Miriam.

Hvad er en nyttehaveforening?

En nyttehaveforening er en forening for de beboere, der lejer en nyttehave. Udover nyttehavelejerne består foreningen også af en formand og en kasserer. Som nyttehavelejer indbetaler man et årligt kontingent på 100 kr. der går til indkøb af haveredskaber til fællesbrug. Nyttehaveforeningen fungerer uafhængigt af afdelingsbestyrelsen.

Ifølge Miriam ønsker man fremadrettet at installere regnvandsopsamling, så nyttehavelererne kan bruge regnvandet til vanding i deres haver. Det er både miljømæssigt fornuftigt, da regnvand er fri for bakterier, pesticider, tungmetaller, okker og indeholder ingen kalk. Samtidig er det gratis.

Hvorfor denne idé?

Nytttehaverne i Æblehaven har i høj grad været med til at danne gode fællesskaber.

”Dem, der er haveejere, har et rigtig godt fællesskab, fordi de går og arbejder side om side.”

fortæller Miriam.

Samtidig er der også en anden og helt åbenlys gevinst ved nyttehaverne ifølge Miriam:

”Det er en kæmpe gave, at man selv om man bor i lejlighed kan høste egne grøntsager og jordbær.”

Fakta om Æblehaven

Beliggenhed: Roskilde

Antal lejeboliger: 455

Bebyggelsestype: Etageboliger

GODE RÅD

Hvis I gerne vil fremme en grøn omstilling i jeres boligafdeling, viser erfaringer fra Wiemosen og Æblehaven, at det kan være en god idé at:

Etablere en genbrugsstation eller nyttehaver, hvor beboere kan få mulighed for at genbruge hinandens ting eller dyrke grønt. Begge dele for at optimere og udnytte de eksisterende ressourcer.

Udarbejde nogle generelle retningslinjer for initiativet. Det kan fx være faste åbningstider for en genbrugscentral eller renholdelse i nyttehaver. Det kan være en hjælp til det gode samarbejde.

Planlægge og organisere beboernes og de frivilliges arbejde. Dette kan både gøres ved at udarbejde en vagtplan eller fastlægge årlige havemøder.

Tænke ressourcebesparende. Regnvandstønder kan opsamle regnvand til senere vanding og gamle, brugte ting kan genbruges og få nyt liv i andre hjem.

Sørge for at holde området for initiativet pænt og ordentligt. En god renholdelse kan give andre beboere lyst til at bakke om initiativet.

GODE RÅD PÅ TVÆRS

Her er samlet **10 gode råd**, der går på tværs af de forskellige temaer i inspirationskataloget. Rådene handler om hvordan man som beboer, beboervalgt eller beboergruppe kan medvirke til at skabe bæredygtige fællesskaber gennem forskellige aktiviteter i boligafdelingen.

1 Lysten skal være det drivende

Overvej hvorfor I har lyst til at igangsætte denne aktivitet. Hvis I selv brænder for det og er engagerede, er der sikkert også andre der bliver inspirerede til at være med.

2 Koordinér og involvér driftsmedarbejderne før I går i gang

Inddrag driften fx ejendomsfunktionærer, gårdmænd eller Det Grønne Team. De ligger ofte inde med erfaringer og viden I kan drage nytte af om fx vedligeholdelse, udførelse og kendskab til de øvrige beboere. Samtidig giver det mulighed for at I tilpasser planlægningen til deres øvrige arbejdsopgaver.

3 Fordel arbejdsopgaverne på mange hænder

Giv alle mulighed for at deltage med det de kan. Når I er mange, gør det arbejdsindsatsen mere overskuelig for den enkelte beboer, samt giver stolthed og ejerskab til aktiviteterne hos mange.

4 Organisér og planlæg arbejdet

Beslut jer for, hvordan I vil organisere arbejdet omkring aktiviteterne så rolle- og opgavefordeling er tydelig. Der kan fx arrangeres arbejdsdage for det fælles praktiske arbejde eller nedsættes et udvalg for fester og arrangementer i afdelingen.

5 Hent inspiration fra andre

Undersøg om der er mulighed for at udveksle erfaringer med andre. Beboere fra andre boligafdelinger har måske lavet det samme eller noget der ligner det, som I har tænkt jer at gøre. Se bagest i kataloget.

6 Find ud af beslutningsprocessen

Undersøg om initiativet skal føres til afstemning på et afdelingsmøde eller om det er noget, som afdelingsbestyrelsen kan tage beslutninger om. Det kan afdelingsbestyrelsen ofte være behjælpelig med at afgøre.

7 Udvælg det rigtige sted og tidspunkt

Sørg for at finde et passende lokale eller fællesareal, hvor I kan starte jeres initiativ. Sørg særligt for at udvælge områder, tidspunkter og aktiviteter, så de tilpasses anden aktivitet i boligafdelingen.

8 Informér beboerne

Fortæl om aktiviteterne til beboerne på forskellige måder, for at nå ud til flest mulige fx ved husstandsomdeling af informationssedler, opslag på Facebook, indlæg i beboerbladet eller ved personligt fremmøde.

9 Værdsæt indsatsen fra frivillige

Anerkend de frivillige beboeres arbejde. Det kan fx gøres ved at arrangere en fællesspisning, hvor man får anledning til at takke hinanden for indsatsen.

10 Afsæt midler i afdelingens budget

Reservér midler i afdelingens budget, fx til en pulje for bæredygtige fællesskaber. Her kan aktive beboere så ansøge om økonomisk støtte til deres fællesskabsinitiativer.

Vær opmærksom på, at der er lovgivningsmæssige regler for, hvad man som beboer må og ikke må foretage sig på fællesarealer, fællesfaciliteter og i boligerne. Spørg driftsmedarbejderne eller boligselskabet til råds, hvis I er i tvivl.

Lov om leje af almene boliger, § 35-42

TJEKLISTE TIL OPSTART

Hvis I gerne vil have nye bæredygtige fællesskabsaktiviteter i jeres boligafdeling, er der følgende ting, I skal overveje og tjekke:

- ☐ **Hvilke beboere vil være med?**
Undersøg om du/I alene har tid, lyst og evnerne til at stå for aktiviteten, eller om det kræver at flere beboere er med. Måske har andre beboere i afdelingen erfaringer der kan bruges?
- ☐ **Hvem andre kan I samarbejde med?**
Overvej om I selv skal stå for alt arbejdet omkring den nye aktivitet, eller om der også skal involveres andre, fx driften eller virksomheder udefra. Undersøg hvad aktiviteten kræver og derefter om I har brug for hjælp.
- ☐ **Hvor skal initiativet foregå?**
Hvilke fællesarealer eller fællesfaciliteter er der i boligafdelingen, som I kan benytte til det nye initiativ.
- ☐ **Hvad koster det og hvem skal betale?**
Undersøg om I har de fornødne redskaber, materialer og midler til at gå i gang. Måske har I brug for ekstra midler fra afdelingsbestyrelsen eller fra afdelingsmødet ved større initiativer?
- ☐ **Hvilke særlige hensyn skal der tages?**
Vurdér om der kan opstå særlige gener for andre beboere i forbindelse med udførelsen af aktiviteten fx støj, støv eller periodevis begrænsning af fællesarealer.
- ☐ **Hvordan påvirker initiativet driftsmedarbejdernes arbejde?**
Tjek om jeres nye initiativ har indvirkning på ejendomsfunktionærernes eller Det Grønne Teams arbejdsopgaver fx ved omlægning af grønne fælles arealer. Er der grundlag for at etablere samarbejde og koordinere med dem?
- ☐ **Hvornår skal initiativet godkendes på et afdelingsmøde?**
Undersøg om aktiviteten kræver godkendelse på et afdelingsmøde eller hos kommunen, og eventuelt hvornår det så kan godkendes.

Nu er I klar til at gå i gang!

SØG SPARRING OG INFORMATION HER

Boligselskabet Sjælland

Kontakt Boligselskabet Sjællands Udviklingsafdeling for mere viden, vejledning eller andre spørgsmål, som I ønsker at få afklaret:

E-mail: inspiration@bosj.dk

Hvis du selv har en god historie eller vil læse flere inspirerende beboerfortællinger, kan du besøge Boligselskabet Sjællands hjemmeside, hvor der findes mange flere eksempler på bæredygtige fællesskaber: bosj.dk

Eksterne samarbejdspartnere

Find eventuelt inspiration eller mulige samarbejder med andre virksomheder, foreninger eller organisationer, der arbejder med bæredygtighed:

Bybi

Bihold og honningproduktion i byerne

E-mail: bzzz@bybi.dk

Hjemmeside: bybierne.myshopify.com

Vild med vilje

Biodiversitet og vild natur

E-mail: kontakt@vildmedvilje.dk

Hjemmeside: vildmedvilje.dk

Tagtomat

Grønne fælleshaver

E-mail: info@tagtomat.dk

Hjemmeside: tagtomat.dk

Kort om metoden

Erfaringerne fra beboerfortællingerne er blevet til gennem interviews, med beboere fra forskellige afdelinger i Boligselskabet Sjælland. Beboernes initiativer og erfaringer bliver i nærværende inspirationskatalog udfoldet i beboerfortællingerne. Interviewene er gennemført af **Boligselskabet Sjælland** og **Konradi – liv i og mellem husene**.

**BOLIG
SELSKABET
SJÆLLAND**

bosj.dk